

Streszczenie

Rozprawa doktorska mgra Krzysztofa Wali pt. „Wykroczenie nieobyczajnego wybryku na tle pozostałych wykroczeń przeciwko obyczajności publicznej” poświęcona jest istotnej społecznie tematyce, która do tej pory nie była zbyt często podejmowana w literaturze prawniczej. Pojęcie „wybryku” było co prawda analizowane w doktrynie, lecz uwagi te koncentrowały się głównie na pojęciu wybryku z art. 51 k.w. Ponadto należy wskazać, że dysertacja ta, poza szeroką analizą dogmatyczną oraz empiryczną wykroczenia nieobyczajnego wybryku, dotyczy także w dużej mierze teoretycznego ujęcia pozostałych wykroczeń z Rozdziału XVI Kodeksu wykroczeń.

Celem pracy jest próba udzielenia odpowiedzi na trzy zasadnicze pytania. Pierwsze z nich dotyczy definicji obyczajności publicznej jako rodzajowego przedmiotu ochrony wykroczeń zawartych w Rozdziale XVI Kodeksu wykroczeń. Druga kwestia związana jest z kształtem ochrony obyczajności publicznej na gruncie aktualnego stanu prawnego. Trzecim problemem jest pytanie o to, czy ochrona takowa jest potrzebna, a jeśli tak, to czy jest ona wystarczająca?

Praca rozpoczyna się od wstępu, w którym autor bliżej przedstawia jej cele i założenia oraz wskazuje na wykorzystane podczas pisania metody badawcze. Każdy z rozdziałów zawiera osobny wstęp, którego celem jest wprowadzenie w problematykę w nim omawianą, a także oddzielne podsumowanie, w którym autor stara się syntetycznie sformułować wyciągnięte wnioski oraz przedstawić ewentualne postulaty *de lege ferenda*.

Pierwszy rozdział pracy poświęcony jest kwestiom historycznym. Autor omówił w nim okres poczynawszy od dawnego prawa polskiego, aż do czasu wejścia w życie aktualnego Kodeksu wykroczeń. Przedstawione zostały dawne przepisy, które treściowo były zbliżone do aktualnego art. 140 k.w., ale także wskazano na różne stany faktyczne rozstrzygane przez dawne sądy, co pozwoliło na uchwycenie ewolucji obyczajności publicznej na przestrzeni dziejów. W rozdziale tym autor przybliżył także proces kształtowania się obecnego brzmienia przepisu penalizującego nieobyczajny wybryk.

Drugi rozdział odnosi się do zagadnień komparatystycznych. Autor przedstawił w nim przepisy merytorycznie zbliżone do art. 140 k.w., które funkcjonują w innych państwach. Wskazane zostały nie tylko rozwiązania z obszaru europejskiego systemu kontynentalnego, ale także te przyjęte w systemie *Common Law* oraz w systemach prawnych pozaeuropejskich. Rozdział ten pozwolił na porównanie kształtu ochrony obyczajności publicznej wyrażonym w przepisach poszczególnych państw i nasunął wniosek o pewnym zróżnicowaniu w tym zakresie.

Trzeci rozdział pracy poświęcony jest omówieniu problematyki dotyczącej wykroczenia nieobyczajnego wybryku z art. 140 k.w. i stanowi on główny trzon dysertacji. Rozdział ten został

podzielony na dwie części – teoretyczną oraz empiryczną. W pierwszej części autor poddał analizie znamiona statuujące wykroczenie nieobyczajnego wybryku. Przedstawił definicję obyczajności publicznej, a następnie omówił pojęcie wybryku (w tym wybryku karalnego oraz nieobyczajnego) oraz znamię „działania publicznego”. W dalszej kolejności autor wskazał na problematykę dotyczącą podmiotu wykroczenia z art. 140 k.w., jego strony podmiotowej, wymiaru kary oraz zbiegu przepisów. Na zakończenie tej części poddał analizie różne przykłady zachowań, które mogą być aktualnie traktowane jako nieobyczajny wybryk. W części drugiej (empirycznej) autor przedstawił wyniki przeprowadzonych przez niego badań aktowych, co pozwoliło na oddanie praktycznego znaczenia podjętej problematyki. Uzyskane dane dotyczą m.in. kwestii związanych z rodzajami zachowań najczęściej kwalifikowanych z art. 140 k.w., wysokości i rodzaju orzekanych kar, czy też zagadnień z zakresu profilu przeciętnego sprawcy nieobyczajnego wybryku. Ponadto, autor w tej części opisał także wybrane stany faktyczne z zakresu nieobyczajnego wybryku, które zakończyły się prawomocnym ukaraniem sprawcy.

Czwarty rozdział poświęcony jest dogmatycznej analizie wykroczenia z art. 141 k.w., polegającego na umieszczaniu w miejscu publicznym nieprzyzwoitych form ekspresji oraz używaniu w takim miejscu słów nieprzyzwoitych. Autor omówił w nim kolejno problematykę dotyczącą przedmiotu ochrony, strony przedmiotowej, podmiotu oraz strony podmiotowej tego czynu zabronionego. Ponadto, wskazał na kwestię dotyczącą ustawowego zagrożenia karą oraz na zagadnienie zbiegu przepisów. Analizując wykroczenie z art. 141 k.w., autor zwrócił uwagę na szereg problemów jakie może ono wywoływać w praktyce. W tym kontekście poddał analizie m.in. takie kwestie jak używanie słów nieprzyzwoitych w języku obcym, bądź migowym, czy też relację między art. 141 k.w., a art. 63a k.w., penalizującym m.in. umieszczanie ogłoszeń w miejscach do tego nieprzeznaczonych.

W rozdziale piątym autor poddał analizie dogmatycznej wykroczenie z art. 142 k.w., polegające na oferowaniu innej osobie dokonania czynu nierządno w celu osiągnięcia korzyści materialnej (tzw. *racolage*). Poza wykładnią znamion statuujących ten czyn zabroniony, autor odniósł się także m.in. do kwestii prawnomiędzynarodowych związanych z tym wykroczeniem. Istotna część rozważań dotyczy omówienia relacji pomiędzy pojęciem „czyn nierządny”, a terminami „obcowanie płciowe” oraz „inna czynność seksualna” oraz definicji „korzyści materialnej”.

Dysertacja zakończona jest całościowym podsumowaniem, w którym autor starał się syntetycznie zebrać wszystkie wnioski płynące z analizy poszczególnych rozdziałów.

Poszczególne rozdziały opierają się na analizie zarówno poglądów przedstawicieli doktryny, jak i tych, które zostały wyrażone w orzecznictwie. Ponadto, autor starał się, omawiając poszczególne zagadnienia, wyrazić własną koncepcję oraz ją uzasadnić.